

Flaadens Leje og de militære Hovedetablissementer. Men dermed er jo ikke afgjort, hvor meget vi skulle give ud til militære Foranstaltninger, og paa det Omraade er det naturligt, at i alt Fald vi, som høre til Flertallet her i Salen, se hen til vore Repræsentanter i Forsvarskommissionen som dem, der have angivet den økonomisk forsvarlige Grænse. Og jeg vil endda sige, at de Begivenheder i økonomisk Henseende, der have fundet Sted her i Landet, siden Forsvarskommissionen afgav sin Betænkning, ere jo af den Beskaffenhed, at de vel kunde begrunde, at den økonomiske Grænse blev dragen nedefter, men ikke, at den drages opefter. Jeg er derfor tilbøjelig til at tro, at det vilde have været heldigere, om Regeringen, efter at den nu var kommen til en fra Kommissionens Flertal afvigende Opfattelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt der skal anvendes Penge til at sikre Mobiliseringen i København, altsaa til at tilvejebringe faste Støttesteder, havde lagt Kommissionsflertallets Bedømmelse af, hvad der i det hele taget kan og bør gives ud til vort Militærvæsen, til Grund, saa at den, naar den maatte gaa til forøgede Udgifter paa et Punkt, samtidig havde søgt efter Evne at finde Punkter, hvor der kunde finde Nedsættelser Sted. Og jeg vil sige, at jeg har den Opfattelse, at der kan finde Nedsættelser Sted uden i væsentlig Grad at forringe vor Forsvarsevne. De kunne finde Sted med Hensyn til Flaaden. Fra gamle Dage er der jo hos os en Forestilling om, at Søen er de Danskes Vej til Ros og Magt, og at vor nationale Ære og nationale Glæde er knyttet til vor Flaade, og Flaaden har jo ogsaa endnu i vore slesvigske Krige spillet en uhyre stor Rolle, fordi Tyskland ingen Flaade havde. Men det forekommer mig, at naar man tænker sig, under hvilke Vilkaar vi i Fremtiden komme til at føre Krig, hvis den Ulykke skulde overgaa os, vil vor Flaade ikke faa væsentligt anden Opgave end den at støtte Forsvaret af befæstede Stillinger. Naar jeg udtaler dette, er det ikke blot noget, jeg selv har fundet paa, jeg har ogsaa der militær Sagkundskab og sømilitær Sagkundskab som Hjemmel for, at denne Betragtning er rigtig. Søgaaende Kamp mod andre Flaader vilde kun kunne finde Sted med nogen Udsigt til Held, hvis vi kom i Krig med Norge og Norge alene. Ganske vist har jeg hørt en Politiker sige engang, at vi skulde indrette vort Forsvar paa, at vi kunde slaas med Magter som Norge, men det tror

jeg er et Synspunkt, som ligger noget udenfor Virkeligheden. Selv overfor Sverige er Forholdet saaledes, at den svenske Flaade er og vil vedblive at være vor langt overlegen, og at Sveriges Hjælpkilder ere langt større. Og gaa vi til Stormagterne, er det jo ganske indlysende, at vor Flaade ikke kan møde en Stormagts Flaade i aaben Sø. Jeg gaar ud fra Neutralitetsforsvaret, jeg gaar ud fra, at det ikke er Meningen, at vi skulle støtte en Stormagt mod den anden, men at vi skulle bide fra os, saa godt vi kunne. Da nu, som jeg har sagt, Historien viser, at vi ikke kunne forhindre Landgang, kan det heller ikke hjælpe, at vi tillægge vor Flaade nogen Rolle med Hensyn til det, som vi dog ikke kunne gøre.

Det er jo da muligt, at hvis vi indskrænkede Flaadeudgifterne f. Eks. til, hvad de nu ere, faa vi ikke Brug for Fæstningsanlægene nede i Smaalandsøhavet. Men saa er der en Tanke, som hos mig ganske naturligt trænger sig frem, og det er denne: Er det nu rigtigt og forsvarligt, at i Hovedlandet, i den Del, hvorfra de fleste Soldater komme, og den Del, som, selv om vi drage vort Forsvar saa meget som muligt over paa Sjælland, dog kan blive den, hvor vi have de fleste Soldater i en saadan Krig, skulde disse ikke have noget fast Støttested? Det ligger i den Synsmaade, jeg har, at en lille Hær med et fast Støttested magter noget mere end en meget større uden et fast Støttested, eller en lille Hær med en tarvelig Uddannelse med fast Støttested magter noget mere end den samme Hær med en noget større Uddannelse, men uden Støttested. Der er ogsaa et Punkt, man skal lægge Mærke til, og som med Hensyn til Spørgsmaalet om Forsvarligheden af et Militærvæsen her i Landet uden faste Støttesteder formentlig bør spille nogen Rolle, det er det, at det er jo en slet uddannet Hær, vi have. Og naar vi her tale om de store Militærbyrder, som vi have, maa det ikke glemmes, at vore personlige Militærbyrder ere jo meget, meget mindre end dem, som de store Magter paalægge deres Borgere. Vi faa altsaa en meget svagt uddannet Hær, og der er ingen her i Landet, som har dristet sig til at sige, at vi skulde have preussisk Værnepligt, og saa mener jeg altsaa, at for saadan en svagt uddannet Hær spiller det en endnu større Rolle, at den kan staa i militære Støttesteder, og jeg tror, selv bortset fra Værnepligtsbyrden, at hvis vi ville anvende mange flere Penge paa en